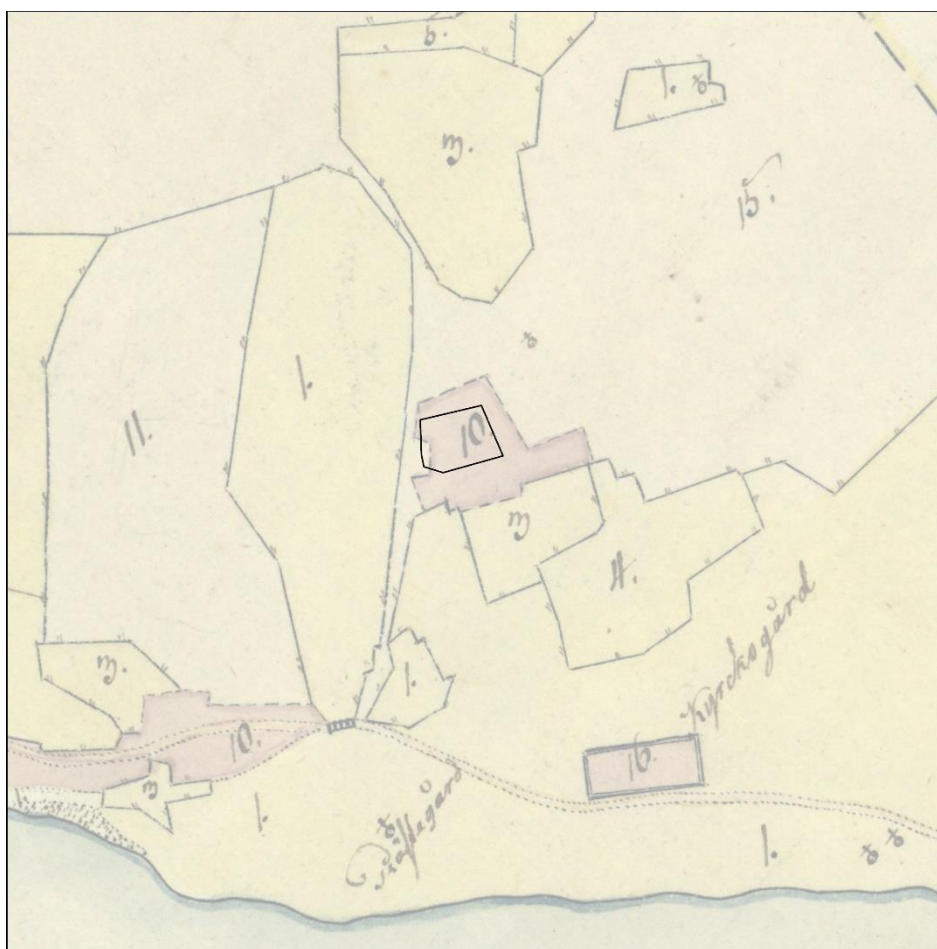

VÄSTERNORRLANDS MUSEUM

Arkeologisk utredning inför detaljplanering för bostäder på Umedalen 2022

L2022:7911, fastighet: Backen 8:4, 8:6, 8:15, 8:17, Umeå socken,
Umeå kommun, Västerbotten

Rapport 2022:9
Madeleine Nilsson

Arkeologisk utredning inför detaljplanering för bostäder på Umedalen 2022

Rapport nr: 2022:9 Västernorrlands museum

Framsidesbild: Område 5 på Avvittring 1784 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:4).

Västernorrlands museum

Murbergsvägen 31

871 50 Härnösand

www.vnmuseum.se

ISSN 2000-0111

© 2022 Västernorrlands museum, Härnösand.

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Bakgrund.....	5
Syfte.....	5
Metod	6
Natur- och fornlämningsmiljö	7
Tidigare undersökningar.....	8
Redovisning av arbetet.....	9
Kartstudier.....	9
Område 1.....	13
Område 2	15
Område 3	17
Område 4.....	23
Område 5	25
Tolkning och diskussion.....	30
Sammanfattande rekommendationer	31
Utvärdering	31
Tekniska och administrativa uppgifter	32
Arkivhandlingar.....	32
Referenser	33
Elektroniska referenser	33
Lantmäteriet, Historiska kartor	33
Bilaga 1. Schakt- och rutbeskrivningar	34
Bilaga 2. Fotolista.....	37
Bilaga 3. Dagbok.....	42

Sammanfattning

Med anledning av att Samhällsbyggnadsbolaget i Norden ABs kommande detaljplanering för bostäder har Västernorrlands museum genomfört en arkeologisk utredning på Umedalen. De berörda områdena var delvis orörda av stadsomvandlingen och delvis angränsande till en krigskyrkogård från tidigt 1800-tal. Söder om utredningsområdet har den medeltida kyrkplatsen och senare kyrkstaden hörande till Backens kyrka legat. Syftet med den arkeologiska utredningen var att undersöka huruvida fornlämningar kan komma att beröras av det planerade arbetet och att avgränsa påträffade fornlämningar.

I område 1, 2 och 4 påträffades inga fynd eller anläggningar av arkeologiskt värde och inga ytterligare åtgärder rekommenderas. I område 3 påträffades enstaka fynd av kritpipsfragment och flinta samt tre ringformade mörkfärgningar som tolkades som sentida. Inga ytterligare åtgärder rekommenderas i område 3.

I område 5 framkom ett kulturlager med fynd av bland annat kritpipsfragment, yngre rödgods och fajans/majolika. Lagret tolkas härröra från den äldre kyrkstaden eller dess föregångare, vilket bekräftas av historiska kartor. Lämningen registrerades som L2022:7911 och Västernorrlands museum rekommenderar att det planerade arbetsföretaget läggs om för att bevara området, alternativt att ytterligare arkeologiska åtgärder vidtas om det ändå genomförs. Troligtvis fortsätter stadslagret något längre norrut om område 5.

Bakgrund

Med anledning av att Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB avser att detaljplanera området för bostäder har Västernorrlands museum genomfört en arkeologisk utredning på Umedalen. De berörda områdena var delvis orörda av stadsomvandlingen och delvis angränsande till en krigskyrkogård från tidigt 1800-tal (L1938:8516). Vidare har den medeltida kyrkplatsen och senare kyrkstaden hörande till Backens kyrka legat söder om utredningsområdet, varför kulturlager från denna kunde komma att påträffas även lite längre norrut.

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att undersöka huruvida fornlämningar kan komma att beröras av det planerade arbetet och att avgränsa påträffade fornlämningar. Syftet var även att resultatet skulle kunna utgöra underlag i företagarens planering samt ligga till grund för eventuella kommande arkeologiska åtgärder.

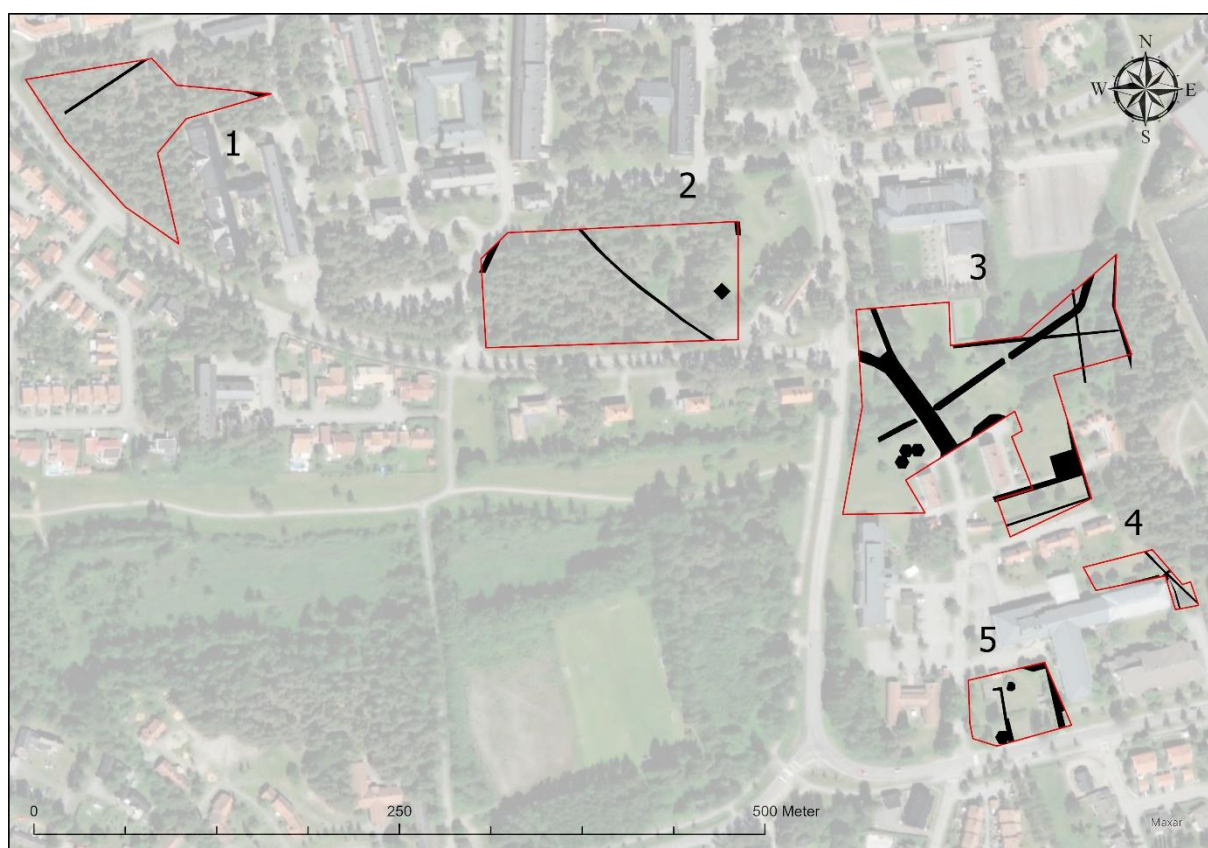
Utredningens målgrupper utgörs av Länsstyrelsen och Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB samt arkeologiska undersökare inför eventuell kommande förundersökning och undersökning.

Figur 1. Översikt med utredningsområdet markerat med röd punkt. © Esri

Metod

Utredningen genomfördes under fyra dagar i mitten av september 2022. I område 3-5 drogs sökschakt med grävmaskin. När torven banats av avsöktes ytan med metalldetektor. Fynd och möjliga anläggningar mättes in med RTK-GPS. Fynden återdeponerades i schakten. Skogsområdet längst västerut i område 3 inventerades okulärt och med jordsond. Område 2 inventerades okulärt och med jordsond och undersöktes genom handgrävning av meterrutor. Område 1 inventerades även det okulärt och med jordsond och undersöktes genom sökschakt med grävmaskin och meterrutor. Bitvis gjordes kontroller där det grävdes djupare för att utesluta eventuella översandade anläggningar.

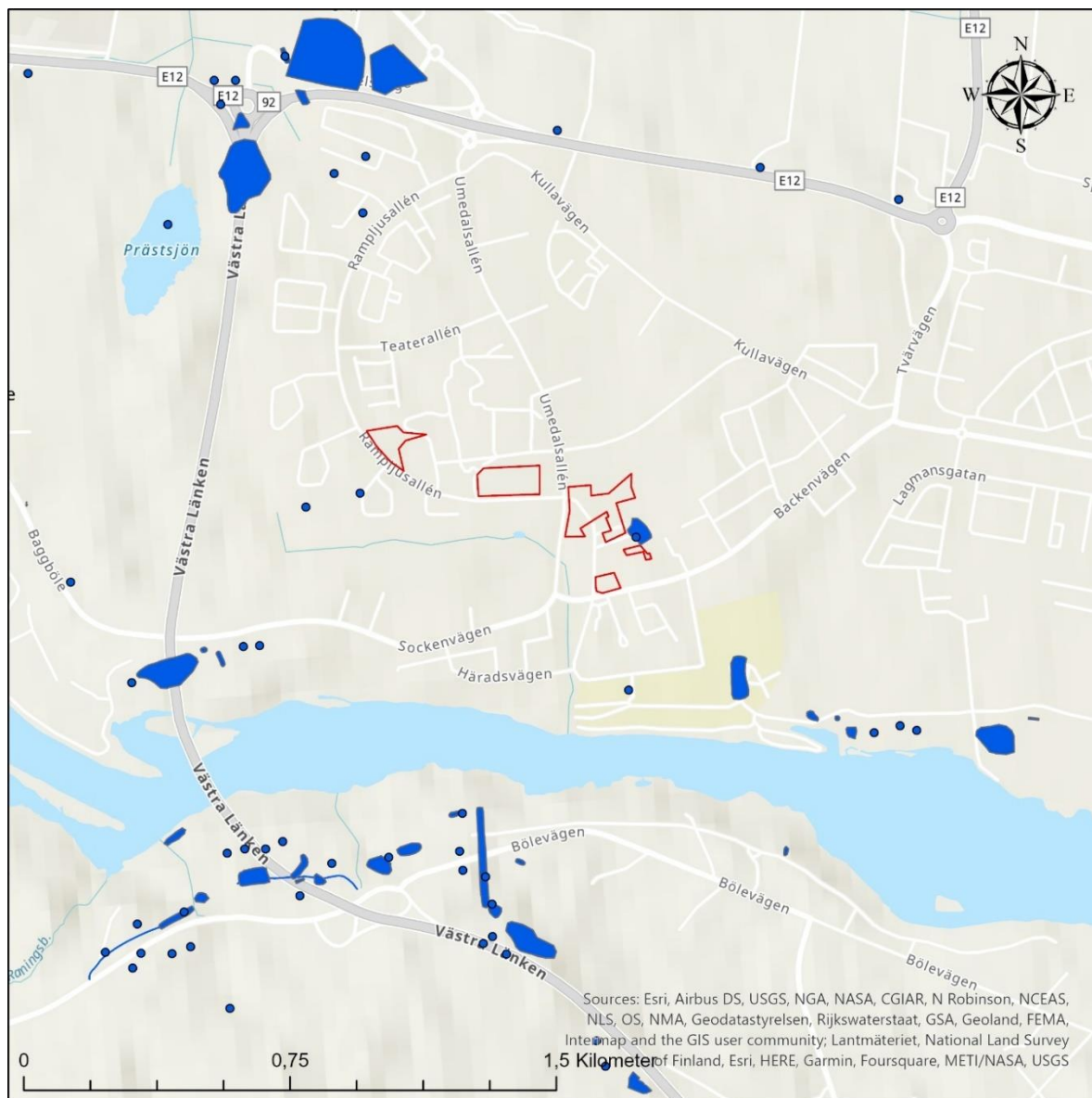

Figur 2. Översikt över utredningsområdena. Svarta linjer och punkter markerar kablar och brunnar. © Esri

Natur- och fornlämningsmiljö

Utredningsområdet är beläget i Umedalens skulpturpark i de västra delarna av Umeå stad, norr om älven och sydost om Prästsjön. I område 1 som är bevuxet med gles barrskog består jordarten av postglacial sand och isälvsediment. Område 2 är bevuxet med gles barrskog i väster och utgrävt och omformat i öster. Jordarten är isälvsediment. Område 3-5 utgörs av gräsbeklädd parkmiljö med jordarterna isälvsediment och älvsediment bestående av sand med lera och silt. Områdena torrlades för omkring 3 000 år sedan och låg då på ett näs ut mot havet (SGU Kartvisare).

Inga fornlämningar omfattas av utredningsområdet, men invid de östra ytorna är en krigskyrkogård från 1800-talet registrerad (L1938:8516). Söder om området har en äldre kyrkstad legat (hörande till Backens kyrka som uppfördes under tidigt 1500-tal). Sydost om utredningsområdet har ett medeltida boplatlager påträffats (L1938:8350). En knapp kilometer åt nordväst ligger bland annat den bronsålderstida boplaten vid Klockarbäcken.

Figur 3. Översikt med utredningsområdet och närbelägna fornlämningar.

© Esri och Fornsök

Tidigare undersökningar

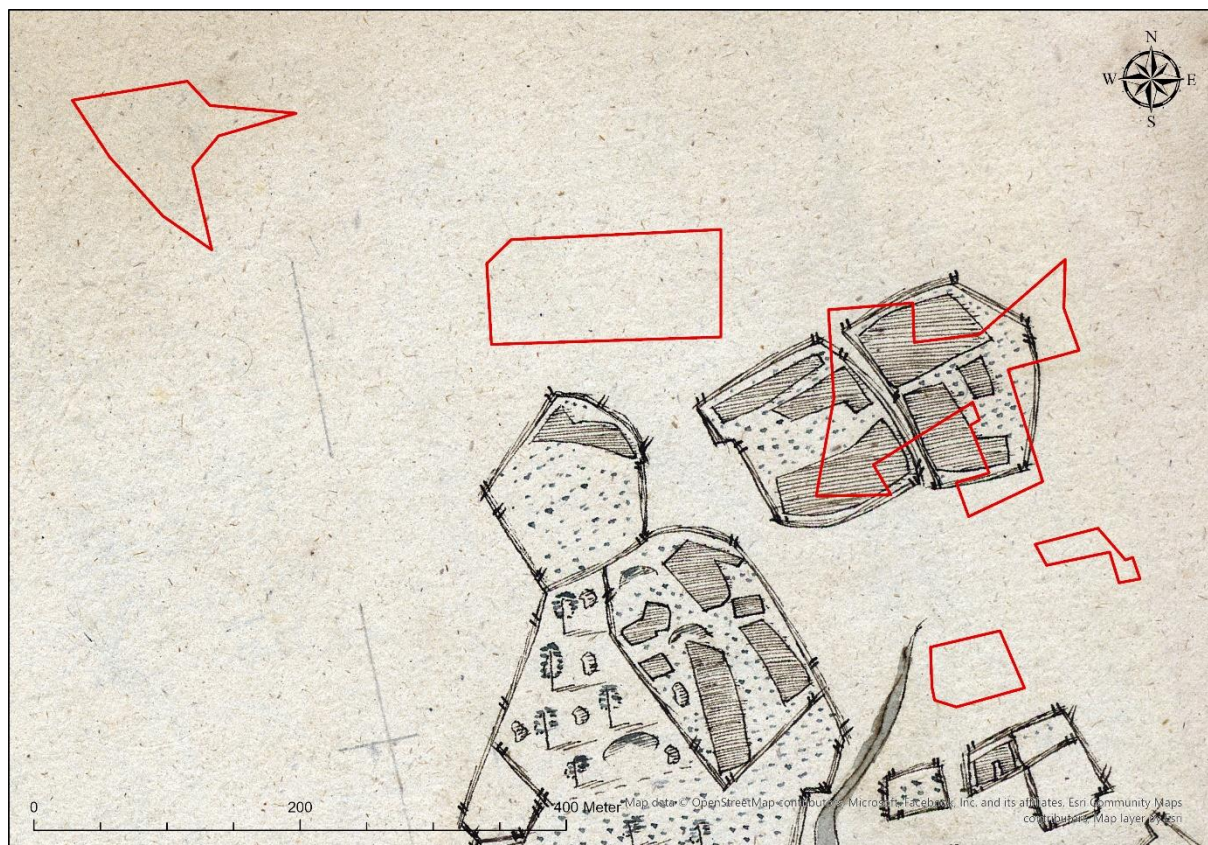
Runtom Umedalen finns ett relativt stort antal fornlämningar. I nordväst har vi bronsålderslämningar i form av bland annat grav- och boplatssområdet vid Prästsjödiket (se bland andra Andersson 2000) och boplatsten vid Klockarbäcken (Johansson et al. 2020). Sydväst om område 1 har en boplatsslokal med kulturlager, kokgrop och boplatsgropar undersökts (Sundström 2002). Lokalen daterades till bronsålder.

I Backenområdet, sydost om utredningsområdet har under 1970- och 1980-talet genomförts såväl utredningar som förundersökningar. På 1980-talet förundersöktes till exempel ett medeltida boplatsslager (L1938:8350) varpå fynd som kan relateras till bebyggelse av äldre art påträffades (Rathje 1987). Omkring 200 meter söder om område 5 dokumenterades 2008 en gropanläggning med fynd från historisk tid vid Backens kyrka (Smeds 2008). År 2011 genomförde Västerbottens museum ytterligare en utredning på Backen varpå fynd från 1500-talet och framåt påträffades (Lindqvist & Granholm 2011). Lämningarna som utreddes inkluderar ett stadslager (L1937:8370), en by-/gårdstomt (L1937:8371) och en fyndplats för ett mynt från Erik av Pommerns regeringsperiod (L1937:8372).

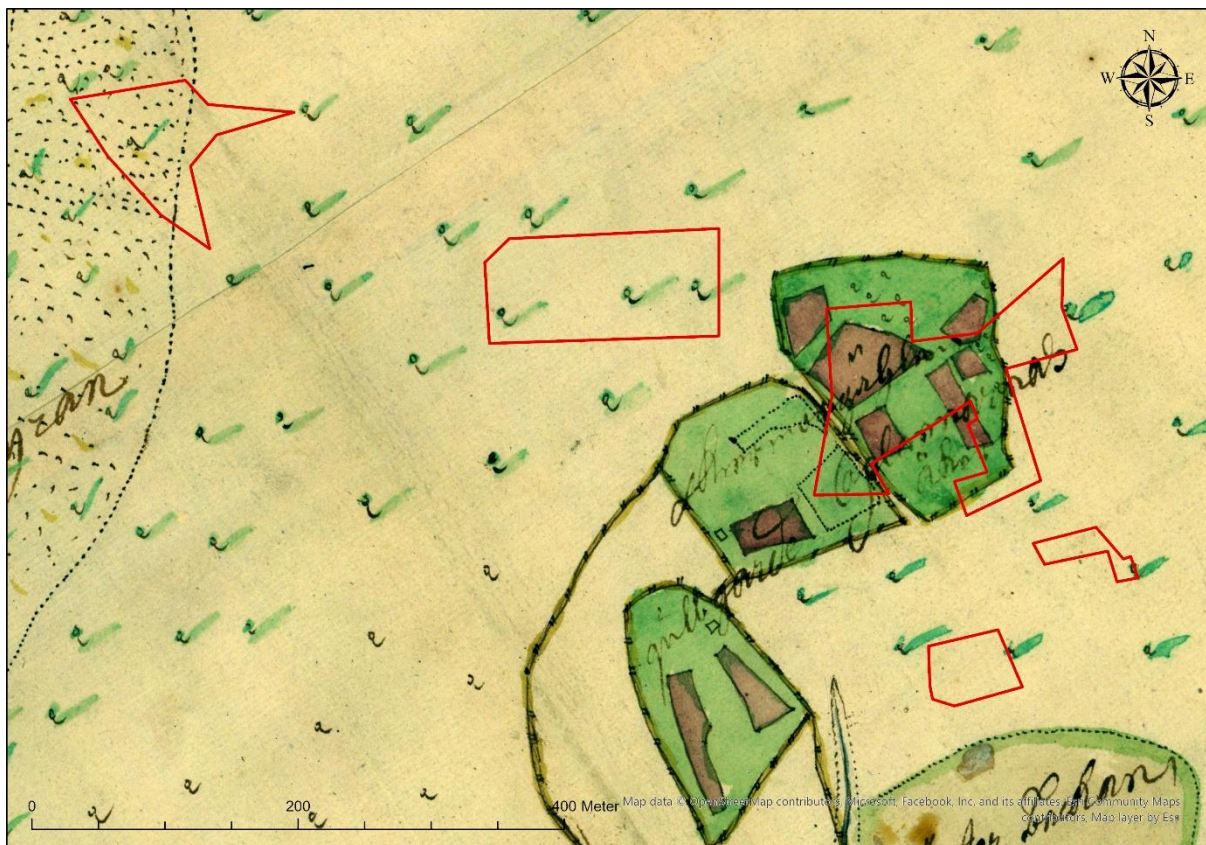
Redovisning av arbetet

Nedan redovisas de historiska kartöverläggen med utredningsområdena. Därefter presenteras utredningsresultaten område för område. Schakt- och rutbeskrivningar redovisas i Bilaga 1.

Kartstudier

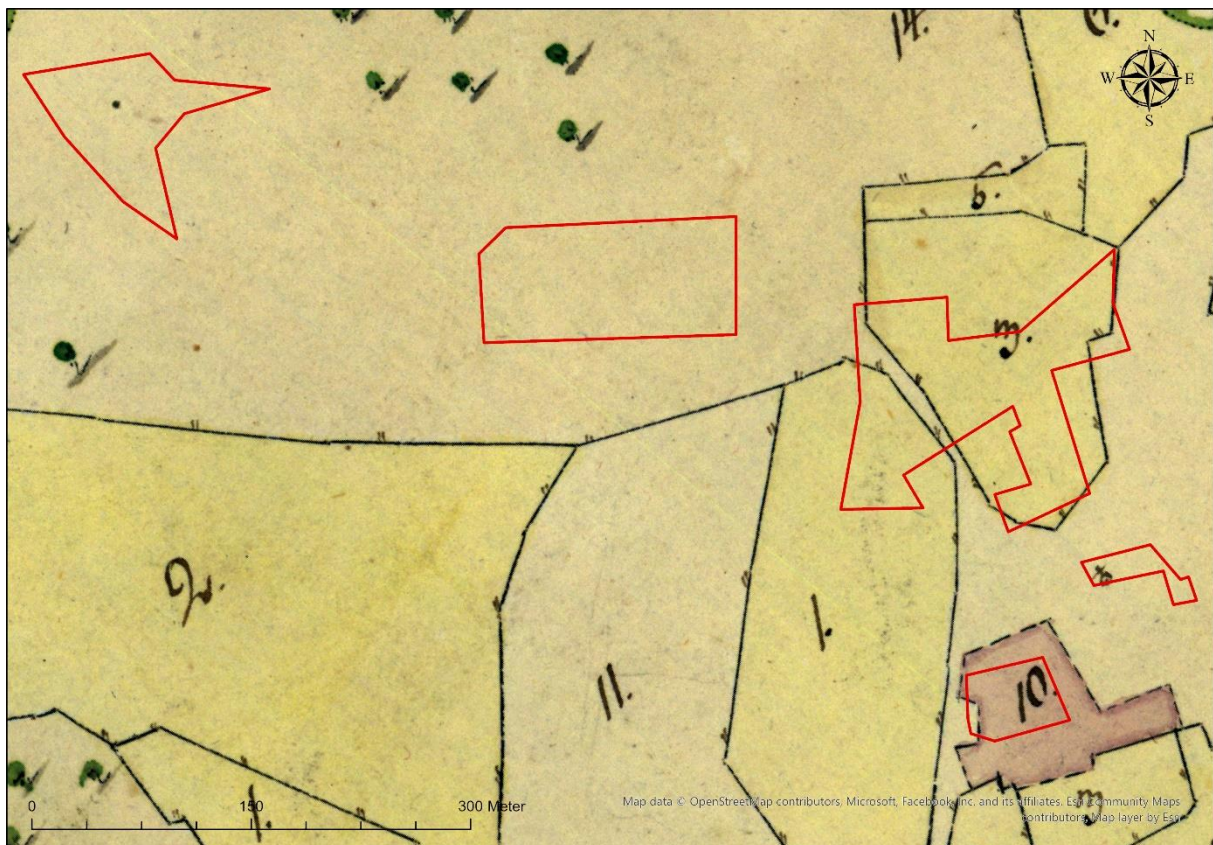
Figur 4. Utsnitt ur Geometrisk avmätning från 1642 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:Z1:96-97). © Lantmäteriet

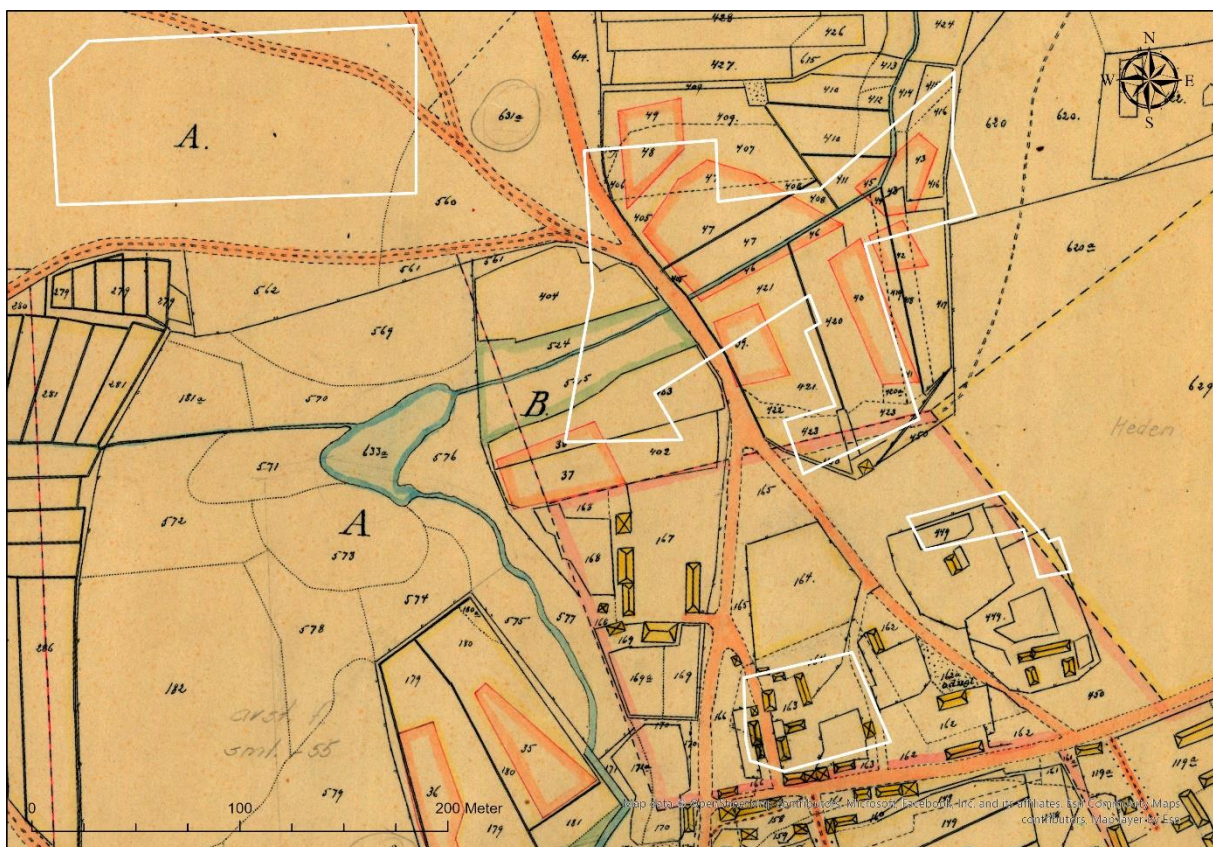
Figur 5. Utsnitt ur Geometrisk avmätning från 1686 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:1). © Lantmäteriet

Figur 6. Utsnitt ur Geometrisk avmätning från 1714 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:2). © Lantmäteriet

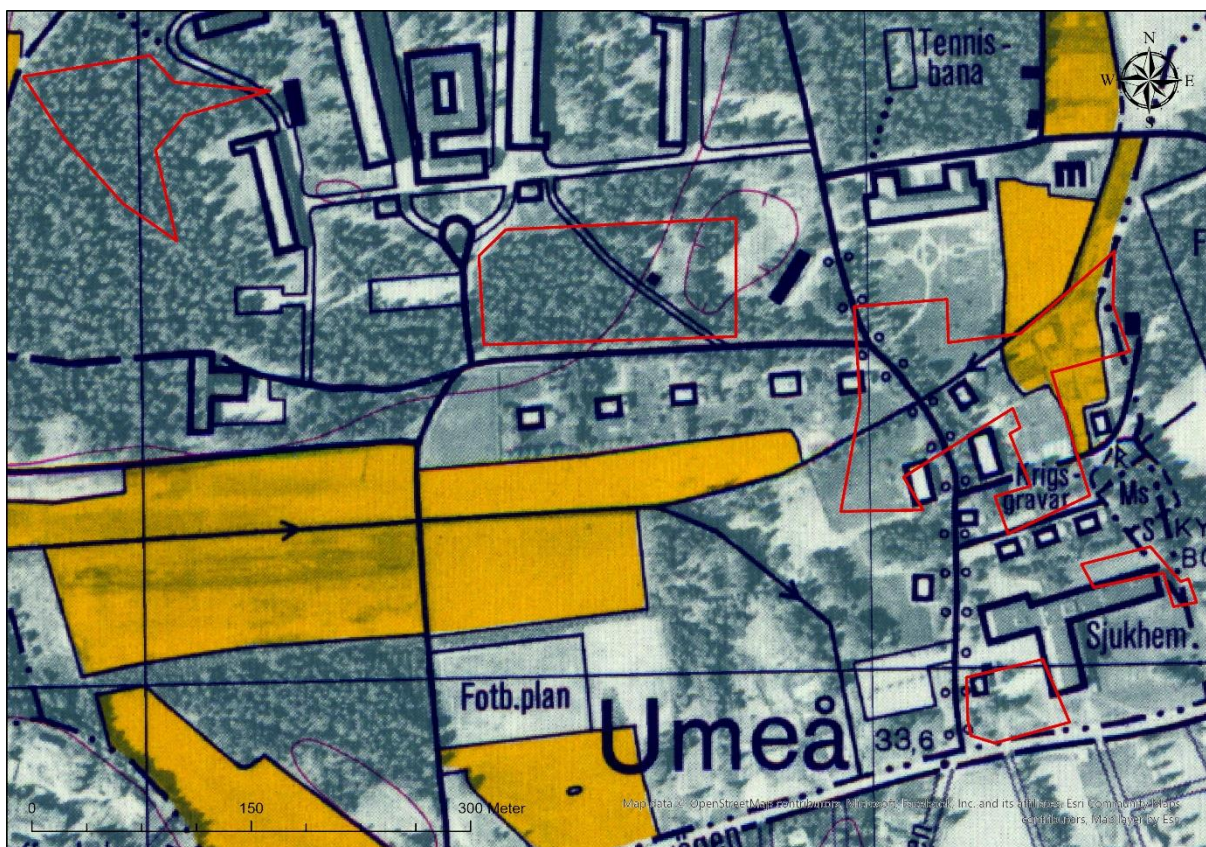
Figur 7. Utsnitt ur Avvittring från 1784 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:4).
© Lantmäteriet

Figur 8. Utsnitt ur Laga skifte 1841 (24-umj-1106). © Lantmäteriet

Figur 9. Utsnitt ur Ekonomiska kartan från 1961 (J133-20K7c61). © Lantmäteriet

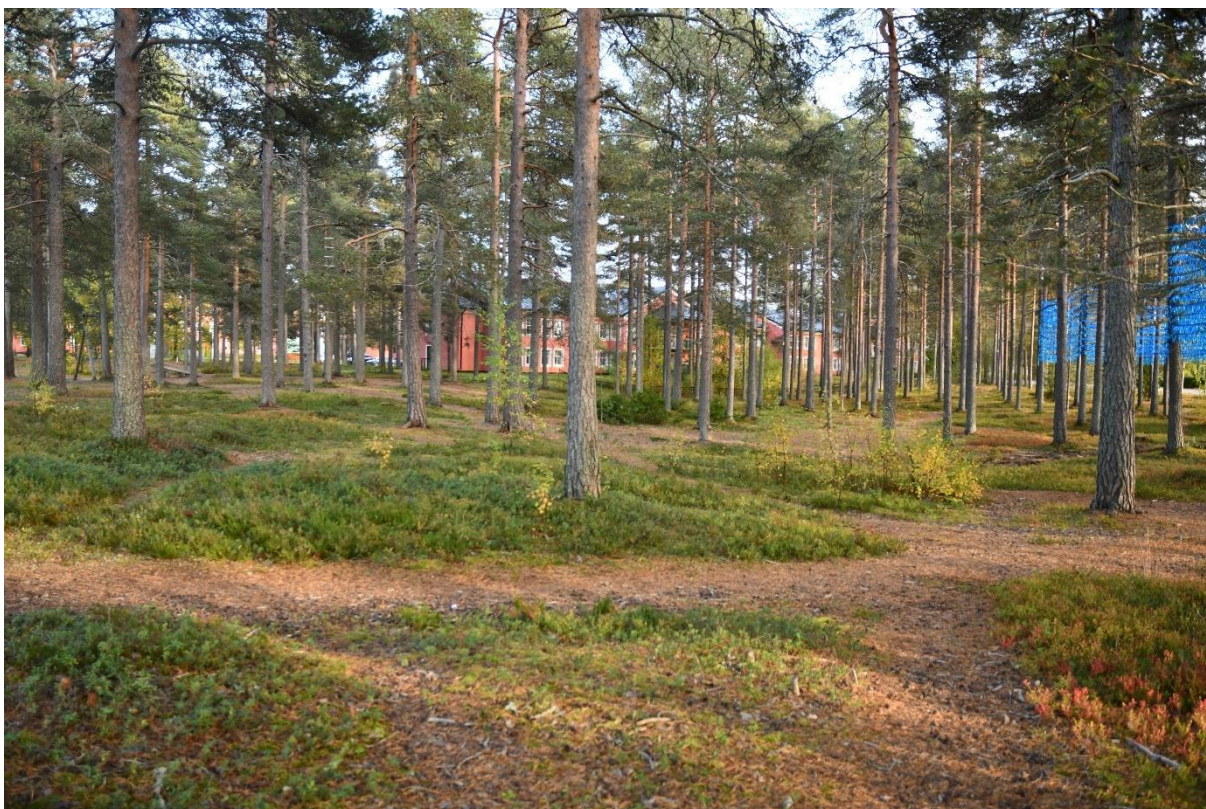
Figur 10. Utsnitt ur Ekonomiska kartan från 1984 (J133-20K7c84). © Lantmäteriet

Område 1

Område 1 inventerades okulärt och med jordsond varpå meterrutor och schakt grävdes där det bedömdes lämpligt. Planen var att gräva tio meterrutor i området, men då det fanns tid över med grävmaskin beslutades det om att ta upp några schakt och komplettera med enstaka meterrutor. De tio m² som planerats blev således istället 88 m². Efter torvavbaning avsöktes schakten med metalldetektor innan det grävdes vidare. Bitvis grävdes det djupare för att om möjligt upptäcka eventuella översandade lämningar, dock utan sådana resultat. Under torven var blekjord och rostjord och under denna var gul sand. Inga fynd eller anläggningar påträffades.

Figur 11. Område 1 med schakt och meterrutor. © Esri

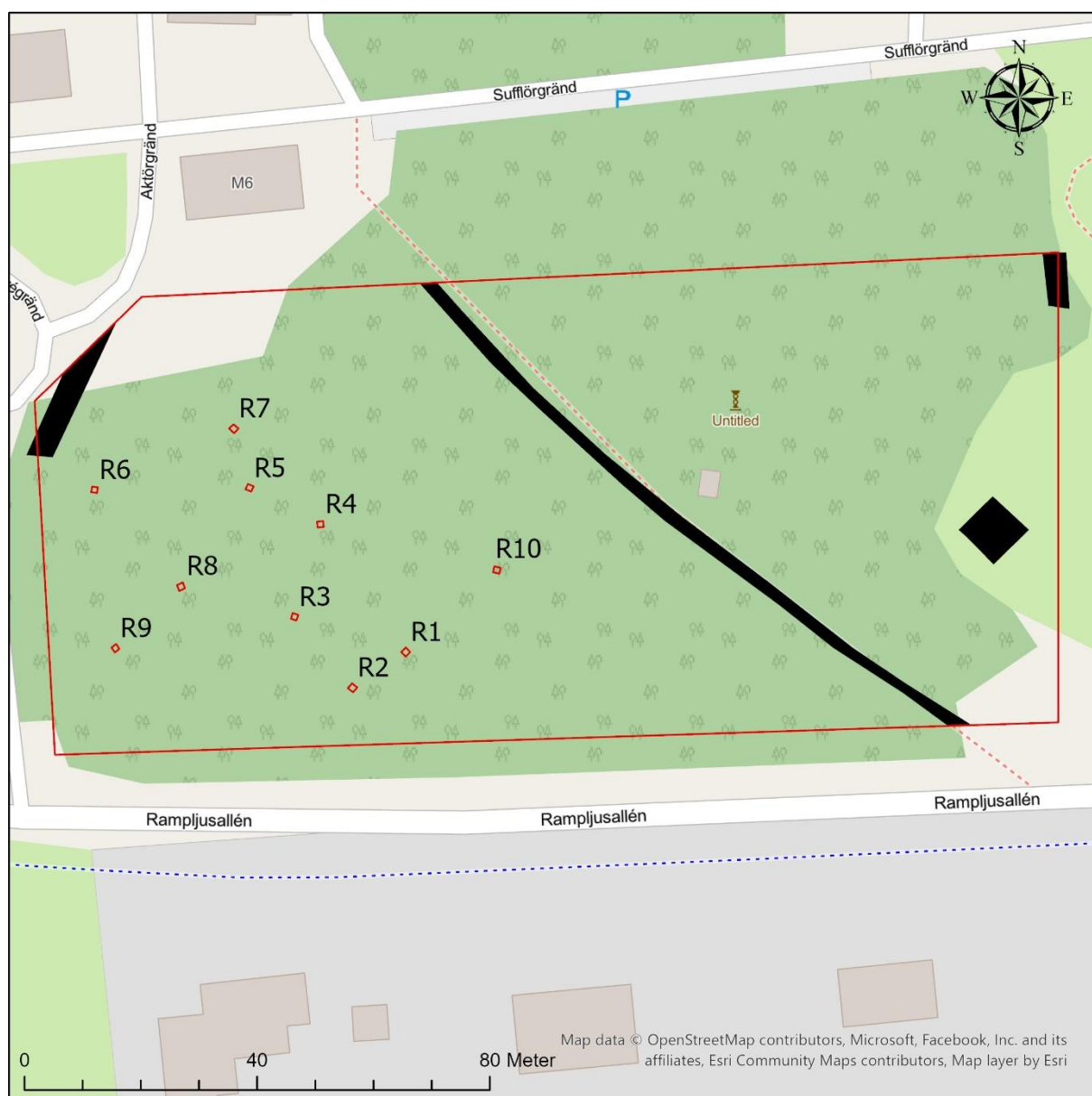
Figur 12. Översikt över område 1, från väster.

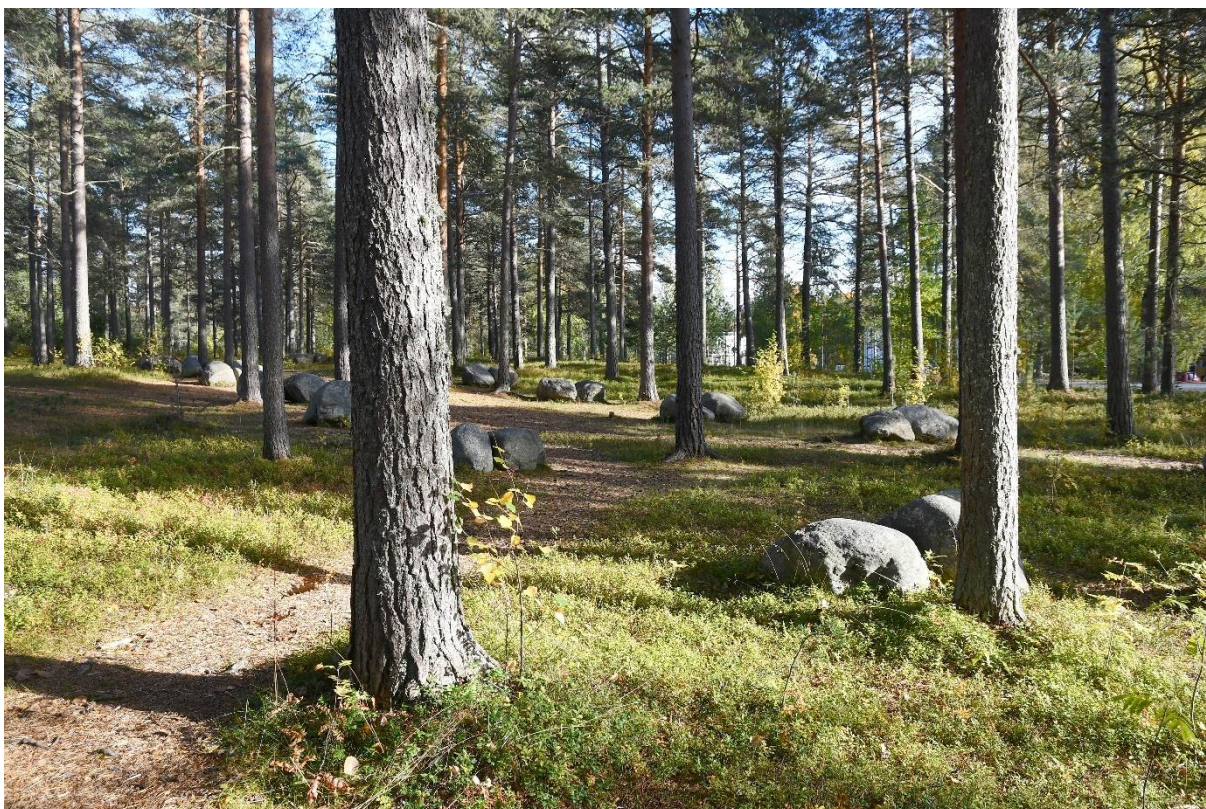
Figur 13. Schakt 2 i område 1. Foto från sydväst.

Område 2

Hela område 2 inventerades okulärt och med jordsond varpå tio meterrutor om 10,5 m² grävdes där det bedömdes lämpligt och marken syntes opåverkad. Den östra delen av området var kraftigt påverkad och omformad av senare tiders aktiviteter varför inga meterrutor grävdes där. Den nordöstra delen av områdets västra halva var täckt av tjock sly och inventerades enbart. Bitvis grävdes det efter dokumentationen djupare i meterrutorna för att om möjligt upptäcka eventuella översandade lämningar, dock utan sådana resultat. Under torven var blekjord och rostjord och under denna sand med svallade stenar. Inga fynd eller anläggningar påträffades.

Figur 14. Område 2 med meterrutor. © Esri

Figur 15. Översikt över område 2, från väster.

Figur 16. Exempel på meterruta i område 2 (ruta 4) från norr.

Område 3

Område 3 undersöktes till största delen genom sökschakt. Den östra, skogbeksädd ytan inventerades okulärt och med jordsond. Där var djupa matjordslager, men inga kulturlager, anläggningar eller fynd påträffades. På den gräsbeksädd ytan som utgjorde större delen av området drogs 19 schakt med grävmaskin. Efter att torven bantats av undersöktes ytorna med metalldetektor. Under torv och matjord var främst silt. I framförallt norra delen av område 3 förekom spår av äldre åkermark, vilket även syns på historiska kartor (se Figur 4-7). Det rörde sig om plogspår och enstaka fynd som vanligtvis påträffas nedplöjda i åkrar (spik, porslin, glas etc.). Ett fragment av flinta, möjligen bössflinta, påträffades, samt två kritpipsskaft. Det ena skaftet var märkt "STOCKHOLM". Det har, efter jämförelser i Åkerhagen (2004:24f) troligen tillverkats av Mathias eller Anders Nyberg på Kungsholmen i Stockholm och kan därmed dateras till 1755-1820.

I schakt 7, 14 och 17 påträffades några besynnerliga ringformade mörkfärgningar bestående av en cirkulär ränna fylld med mörk matjordslignande fyllning. De var alla omkring två meter i diameter och rännan cirka 0,5 meter bred. Två av anläggningarna snittades och var då omkring 0,6 meter djupa. Den mörka fyllningen gick 0,25 meter ned, därpå följde en skarp nedgrävning bestående av gråbrun silt. Mycket jord hade dock schaktats av varför anläggningarna säkerligen varit minst 0,8 meter djupa. I fyllningen påträffades mycket fynd av olika slag: många obrända ben, porslin, glas, järnfragment och spik, men även plast. En del av fynden skulle ursprungligen kunna härröra från ett äldre kulturlager, men plastfynden och nedgrävningens art indikerar att det rör sig om sentida konstruktioner. Möjligen kan det röra sig om någon typ av rabattanläggning eller fundament till något.

Inga ytterligare anläggningar påträffades i område 3.

Figur 17. Område 3 med schakt och inmätta fynd, nedgrävningar (grå ytor i schakten) och anläggningar (ringarna i schakt 7, 14 och 17). © Esri

Figur 18. Översikt över område 3, från söder.

Figur 19. Schakt 4 i område 3, från väster.

Figur 20. Schakt 7 i område 3, från väster.

Figur 21. Schakt 9 i område 3, från norr.

Figur 22. Schakt 16 i område 3, från väster.

Figur 23. Schakt 18 i område 3, från norr.

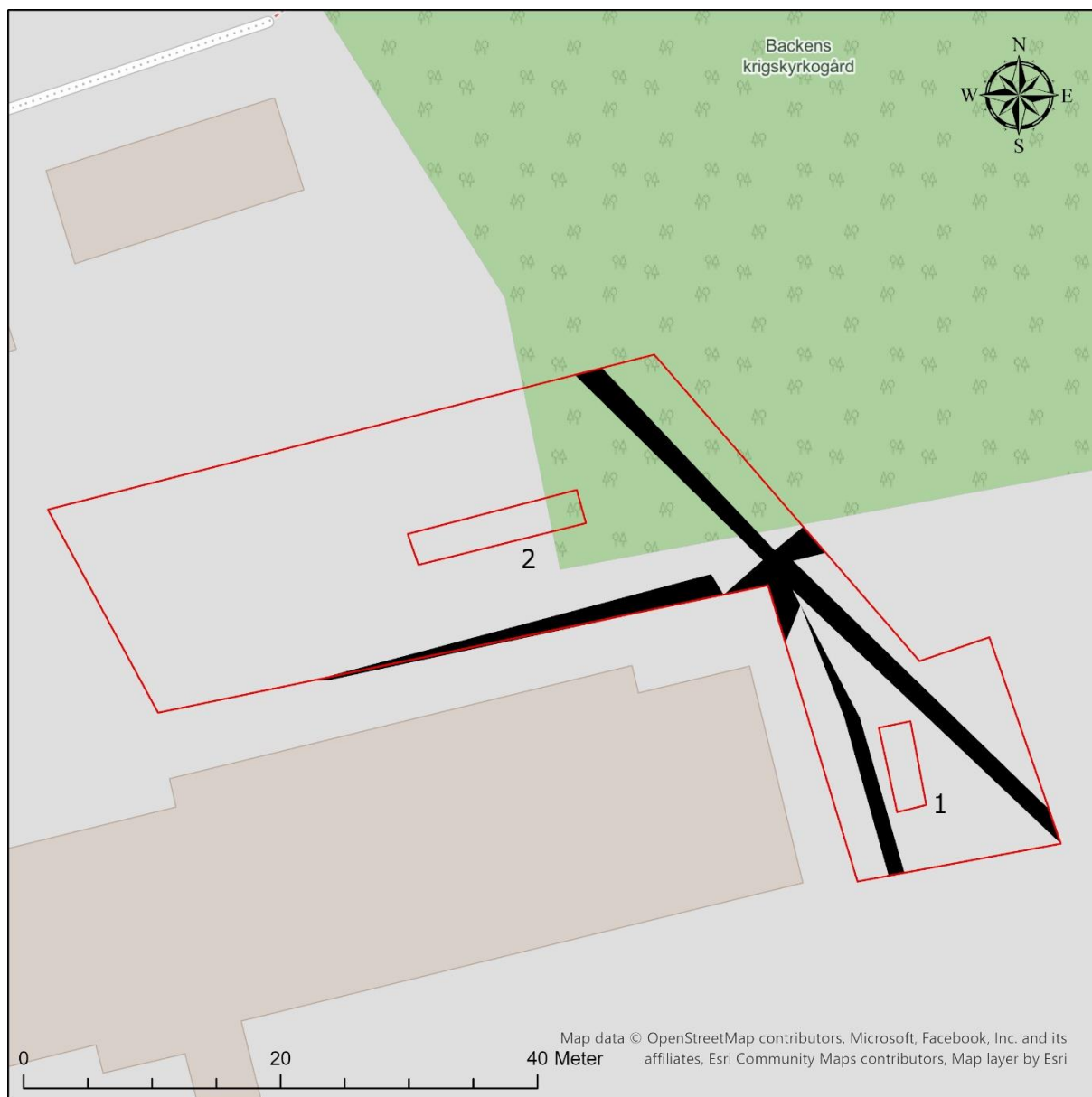
Figur 24. Ringformad mörkfärgning i schakt 14 i område 3. Foto från norr.

Figur 25. Profil av ringformad mörkfärgning i schakt 14 i område 3. Foto från öster.

Område 4

I område 4 drogs två söschakt med grävmaskin och ytorna under torven söktes av med metalldetektor. Inga anläggningar framkom och endast enstaka fynd av porslin, glas, järnfragment och dylikt påträffades.

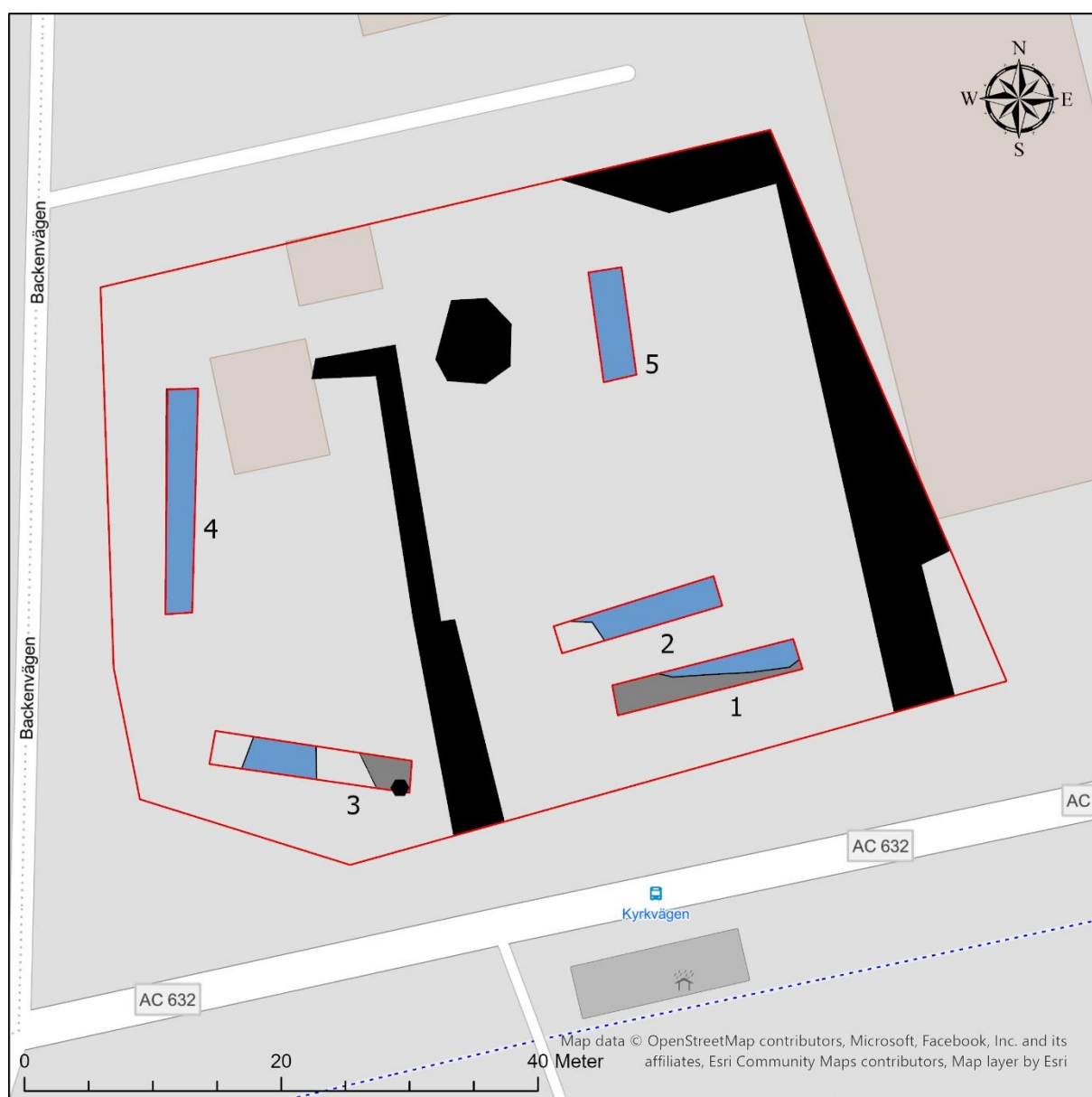
Figur 26. Område 4 med schakt. © Esri

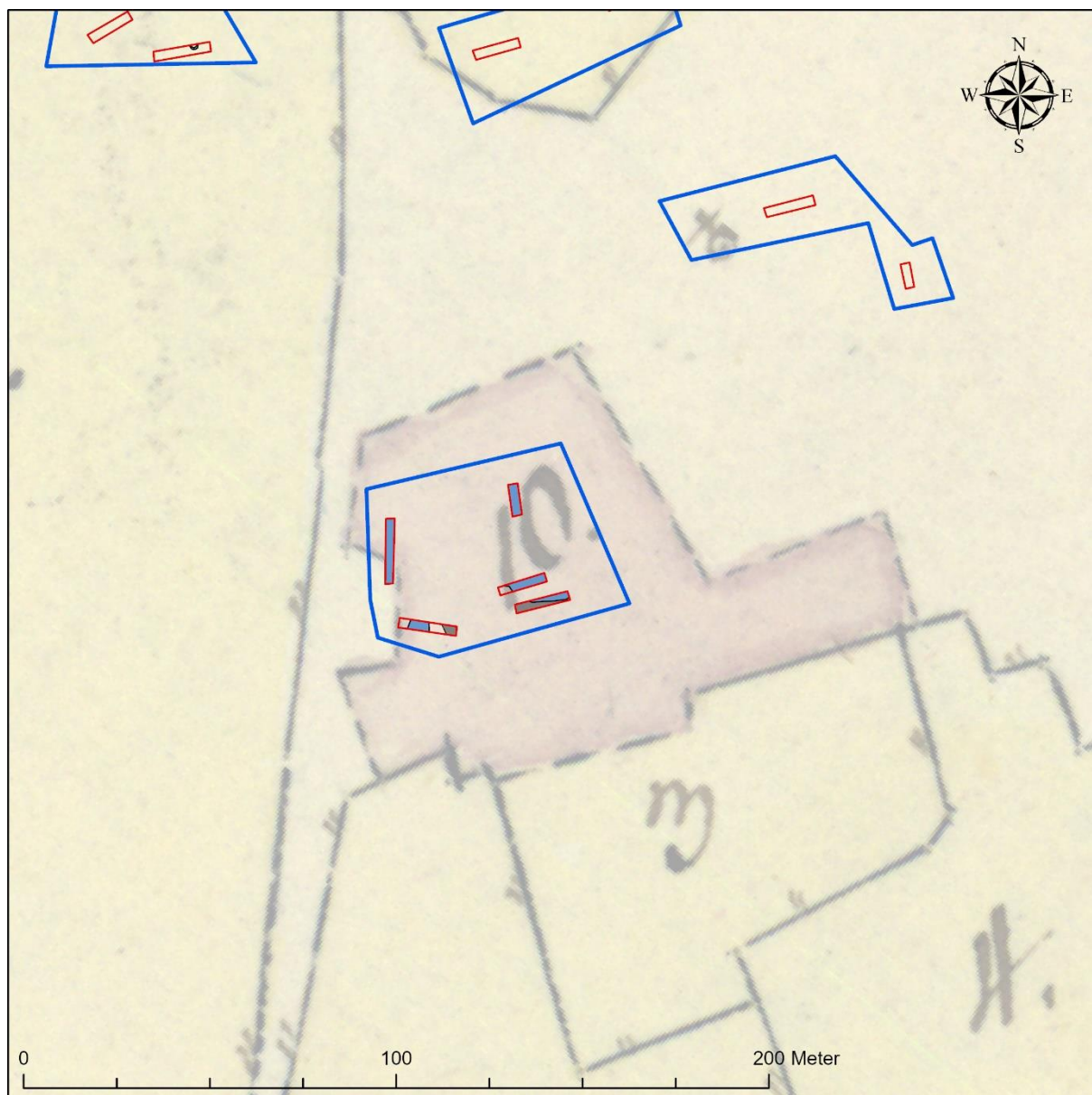
Figur 27. Schakt 2 i område 4, från öster.

Område 5

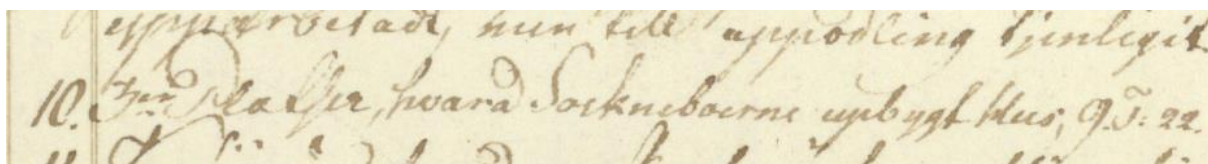
I område 5 grävdes fem schakt med grävmaskin. Direkt under torven i samtliga schakt framkom ett cirka 0,15-0,3 meter tjockt, mörkt kulturlager med mycket fynd av keramik (bland annat yngre rödgods och fajans/majolika), glas, porslin, järn, obrända ben, tegel och ett kritpipsskaft. Lagret var stört av nedgrävda kablar i södra delen av området och var där även grundare för att bli djupare mot norr. Det senare indikerar att lagret fortsätter åtminstone en bit åt norr, utanför utredningsområdet, vilket också bekräftas av Avvittringskartan från 1784 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:4) som visar att område 5 ligger inom "[...]Platser, hvaras Sockneboerns upbyggt Hus[...]" (se Figur 30). I schakt 3 var det även smågrus i kulturlagret, troligtvis kopplat till vägen som syns i Laga skifteskartan från 1841 (24-umj-1106). Här ser vi även att området är bebyggt med hus under mitten på 1800-talet. Av dessa står två kyrkstugor kvar idag.

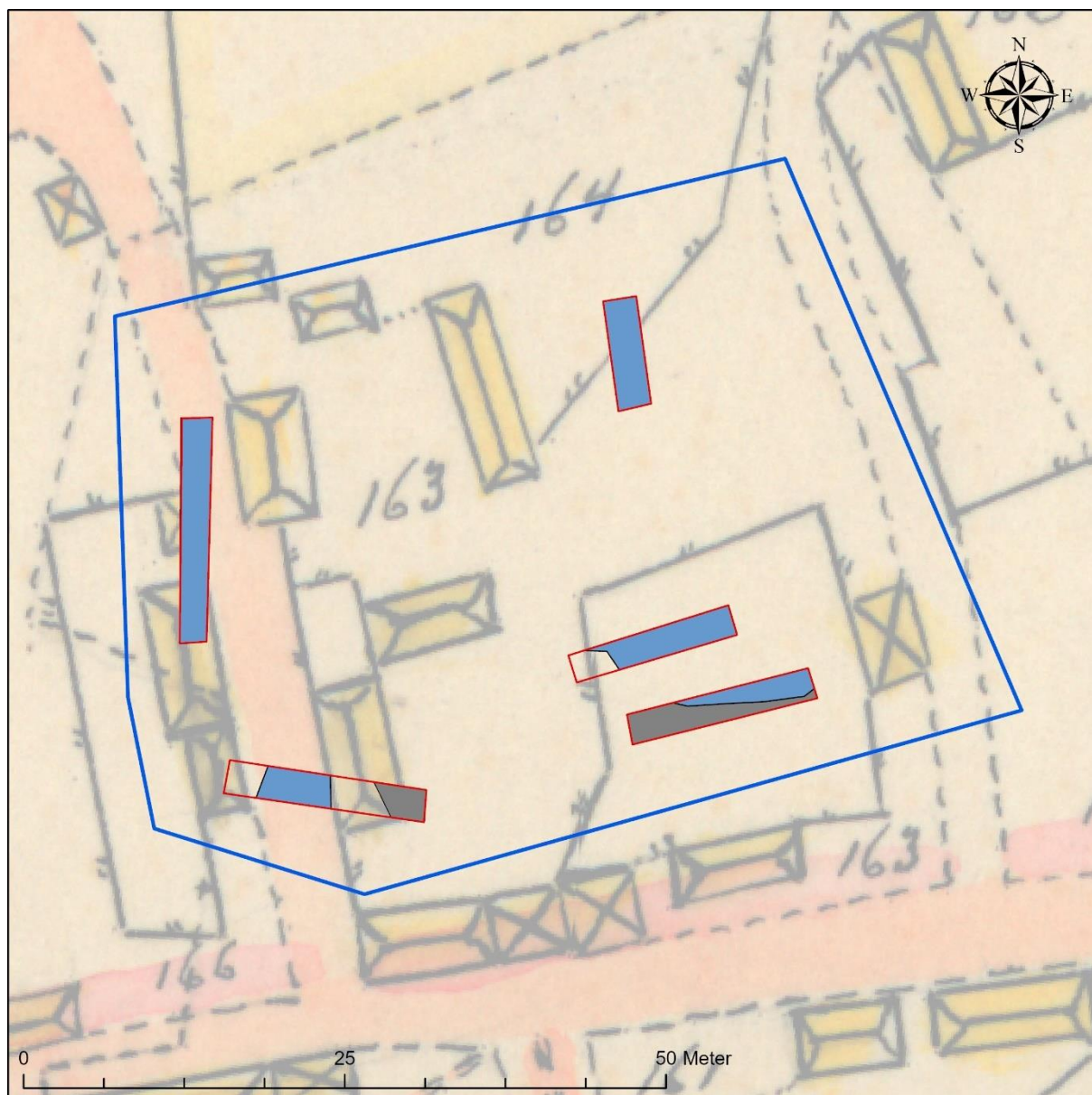
Figur 28. Område 5 med schakt, nedgrävningar (grå ytor i schakten) och kulturlager (blå ytor). © Esri

Figur 29. Utsnitt ur Avvittring från 1784 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:4).
© Lantmäteriet

Figur 30. Utsnitt ur Avvittring från 1784 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:4).
© Lantmäteriet

Figur 31. Område 5 med schakt ovanpå Laga skifteskarta från 1841 (24-umj-1106). © Lantmäteriet

Figur 32. Översikt över område 5, från sydost.

Figur 33. Schakt 2 i område 5, från öster.

Figur 34. Schakt 4 i område 5, från norr.

Figur 35. Ett urval av fynden från område 5. Flintgods(?), rödgods, kritpipsskaft och fajans/majolika.

Tolkning och diskussion

I område 1-4 påträffades inga anläggningar av arkeologiskt värde och inga vidare åtgärder rekommenderas. Område 3 har enligt historiska kartor och påträffade fynd till stor del utgjorts av åkermark under 1600- och 1700-talet. De ringformade mörkfärgningarna tolkas som sentida tillkomna konstruktioner, möjligen för blomsterarrangemang eller fundament av något slag. På Ekonomiska kartan från 1984 (se Figur 10) syns två företeelser som möjligen skulle kunna motsvara ringformationerna i schakt 14 och 17. Om så är fallet kan de ha konstruerats någon gång mellan 1961 och 1984 då något liknande inte syns på Ekonomiska kartan från 1961.

I område 5 påträffades ett kulturlager (registrerat som kyrkstad, L2022:7911), antingen hörande till kyrkstaden eller den äldre staden som var dess föregångare. Den första kända stadsbebyggelsen i Umeå anlades 1588 vid området kring Backens kyrka, kallat Hamnen (Lindqvist & Granholm 2011; Rathje 1987). Den äldre kyrkstaden följde sedan på stadsbebyggelsen (Ibid.).

Spår av kulturlämningar från historisk tid har påträffats sydost om utredningsområdet (se exempelvis Rathje 1987), men historiska kartor bekräftar att bebyggelse förekommit även inom område 5. En rektifiering av Avvittringskartan från 1784 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:4) visar att nästan hela område 5 ligger inom "[...]Platser, hvara Sockneboerns upbyggt Hus[...]" (se Figur 30). Vi har således belägg för att området var bebyggt under sent 1700-tal, vilket överensstämmer med fynden av exempelvis yngre rödgods och kritpipsfragment.

På Laga skifteskartan från 1841 (24-umj-1106) ser vi att ett flertal hus har funnits inom område 5 varav två finns kvar idag (se Figur 31). De kvarvarande är kyrkstugor varför det påträffade kulturlagret tolkas härröra från den äldre kyrkstaden. I schakt 3 i område 5 var kulturlagret uppblandat med smågrus och möjligen ser vi här resterna av den nord-sydliga väg som syns i ovan nämnda Laga skifteskarta.

Sammanfattande rekommendationer

- *Område 1:* Inga ytterligare åtgärder rekommenderas.
- *Område 2:* Inga ytterligare åtgärder rekommenderas.
- *Område 3:* Inga ytterligare åtgärder rekommenderas.
- *Område 4:* Inga ytterligare åtgärder rekommenderas.
- *Område 5:* Samtliga schakt innehöll ett historiskt stadslager (vilket även bekräftas av historiska kartor), kopplat till kyrkstaden eller den äldre staden. Lämningen har registrerats som L2022:7911 i Fornreg och Västernorrlands museum rekommenderar att det planerade arbetsföretaget läggs om för att bevara området, alternativt att ytterligare arkeologiska åtgärder vidtas om det ändå genomförs. Troligtvis fortsätter stadslagret något längre norrut om område 5.

Utvärdering

Utredningen utfördes till största delen enligt plan, med undantag för att område 1 kunde schaktas istället för att enbart undersökas med meterrutor. På grund av detta kunde en större yta än planerat undersökas. Det visade sig dock att den avsatta tiden för uppdraget var lite väl snålt tilltagen, varför det krävdes en del övertidsarbete för att hinna med.

Tekniska och administrativa uppgifter

Uppdragsnummer i Fornreg	202201448
Beställare	Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB
Västernorrlands museum dnr	2022/159
Länsstyrelsens dnr	431-5508-2022
L-nummer	L2022:7911
Län	Västerbotten
Landskap	Västerbotten
Kommun	Umeå
Socken	Umeå
Fastighet	Backen 8:4, 8:6, 8:15, 8:17
Undersökt yta	942 m ²
<i>Område 1</i>	88 m ²
<i>Område 2</i>	11 m ²
<i>Område 3</i>	626 m ²
<i>Område 4</i>	51 m ²
<i>Område 5</i>	166 m ²
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Koordinater mittpunkt	
<i>Område 1</i>	X 7089136,72 Y 753416,31
<i>Område 2</i>	X 7089022,9 Y 753748,67
<i>Område 3</i>	X 7088948,04 Y 754006,55
<i>Område 4</i>	X 7088826,28 Y 754116,58
<i>Område 5</i>	X 7088734,4 Y 754025,45
Höjd över havet	31-41 m.ö.h.
<i>Område 1</i>	36,8-41,4 m.ö.h.
<i>Område 2</i>	38,5-40,9 m.ö.h.
<i>Område 3</i>	31,3-33 m.ö.h.
<i>Område 4</i>	34,5 m.ö.h.
<i>Område 5</i>	34-34,5 m.ö.h.
Fältarbetstid	19-22 september 2022
Fältpersonal	Madeleine Nilsson, Ida Lundberg
Underkonsulter	André Karlsson, grävmaskinist
Rapportansvarig	Madeleine Nilsson
Rapportsammanställning	Madeleine Nilsson
Dagsverken rapport	5 dagsverken
Kartering	RTK-GPS, programvara ArcGIS Pro
Fynd	Inga fynd tillvaratogs
Dokumentationsmaterial i form av fotografier, mätfiler och beskrivningar förvaras på Västernorrlands museum.	

Arkivhandlingar

Ärendet förvaras i arkivet på Västernorrlands museum.

I ärendet ingår förfrågan om undersökningsplan, undersökningsplan och kostnadsberäkning, beslut samt andra relevanta handlingar.

Referenser

- Andersson, B. (2000) *Rapport över slutundersökning av kokgrop och stensättning på lokalen Prästsjödiket, RAÄ 600, Umeå sn och kn, Västerbottens län*. Umeå: Västerbottens museum.
- Johansson, E., Färjare, A., Granholm, N., Smeds, R. & Lindqvist, A-K. (2020) *Rapport över förundersökning och slutundersökning år 2012 av delområdena Klockarbäcken, Sockenvägen, Klabbölevägen Östra, Klabbölevägen Västra, Röbbäcksliden Norra och Röbbäcksliden Södra inför planerad vägdragning av Västra Länken, Umeå socken/stad och kommun, Västerbottens län* Västerbottens museum, Uppdragsverksamheten. Umeå: Västerbottens museum.
- Lindqvist, A-K. & Granholm, N. (2011) *Särskild arkeologisk utredning. Etapp 2 inför alternativ sträckning av E4, sk Inre alternativet, Umeå kommun, Västerbottens län*. Umeå: Västerbottens museum.
- Rathje, L. (1987) *Rapport över förundersökning av medeltida boplatlager Raä 127, Kyrkobordet 5:47, Backen, Umeå sn och kn, Västerbotten*. Umeå: Västerbottens museum.
- Smeds, R. (2008) *Arkeologisk dokumentation av gropanläggning invid Backens kyrka, Umeå stads socken, Umeå kommun, Västerbottens län*. Umeå: Västerbottens museum.
- Sundström, S. (2002) *Arkeologisk undersökning av boplat, Potatislandet 13 och 14, Umeå sn och kn*. Umeå: Västerbottens museum.
- Åkerhagen, A. (2004) *Svenska kritpipstillverkare och deras pipor*. Arne Åkerhagen.

Elektroniska referenser

SGU Kartvisare 2022.

<https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-strandforskjutningsmodell.html>

Lantmäteriet, Historiska kartor

Geometrisk avmätning från 1642 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:Z1:96-97)

Geometrisk avmätning från 1686 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:1)

Geometrisk avmätning från 1714 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:2)

Avvittring från 1784 (Umeå socken Kyrkobordet nr 1-3, Akt Z31-76:4)

Laga skifte 1841 (24-umj-1106)

Ekonomiska kartan från 1961 (J133-20K7c61)

Ekonomiska kartan från 1984 (J133-20K7c84)

Bilaga 1. Schakt- och rutbeskrivningar

Område	Schakt/Ruta	Lager	Yta (m ²)	Djup (m)	Anl./lager	Fynd
1	S1	Torv och under det blekjord och rostjord.	26	0,1-0,4 m		
1	S2	Torv och under det blekjord och rostjord. Grävde djupare i sydvästra delen och där var gul sand i botten.	36	0,1-0,7 m		
1	S3	Torv och under det blekjord och rostjord med inslag av gul sand.	24	0,2-0,3 m		
1	R1	Torv, blekjord 0,05 m, i botten rostjord. Extremt mycket rötter genom hela rutan.	1	0,1 m		
1	R2	Torv 0,07 m, blekjord 0,07 m. Därefter rostjord. Kontrollgrävde djupare till ljusare sand, cirka 0,8 m.	1	0,8 m		
2	R1	Torv 0,05 m, sedan 0,01-0,05 m blekjord. Därunder rödgul sand. I NO delen en grop fylld med kolbitar, delvis brända. Flat botten. Känns inte gammal. Grävde genom blekjorden, endast lite grått kvar ovanpå. Under denna var skenhälla och runda, svallade stenar.	1	0,2-0,3 m		
2	R2	Torv cirka 0,05 m, sedan 0,02-0,05 m blekjord, under är rostjord cirka 0,05 m. Därunder är gulaktig sand. I SÖ hörnet en grop, något bränd med ojämn botten. Stybbtäktsgrop? Skenhälla i rutan. I botten sand med inslag av svallade stenar.	1	0,3 m		
2	R3	Torv 0,05 m, blekjord 0,02-0,05 m, därefter rödgul sand med mycket svallad sten. I södra profilen ett lager sot under blekjorden (0,01-0,03 m tjockt). Därefter ny blekjord, cirka 0,1-0,15 m ned. Sedan rödgul sand med svallad sten. Öppnade 0,5 m åt S. Sotfläcken mycket tunn och oregelbunden - känns naturlig.	1,5	0,1-0,3 m		
2	R4	Torv 0,05 m. Blekjord 0,05 m. Under är rostjord med svallade stenar. I rutans mitt var en bränd rot. Bränt under torven, mycket rötter.	1	0,2 m		
2	R5	Endast ett tunt lager torv i V, annars bara gulbrun sand. Spår av svagt blekjordslager under torven i NV.	1	0,1 m		
2	R6	Tunt lager torv, 0,05 m tjock blekjord. Under är rostjord. Mycket rötter och enstaka kolfläckar.	1	0,1-0,2 m		
2	R7	Tunt lager torv, 0,05 m tjock blekjord. Under är rostjord. Mycket rötter och enstaka kolfläckar.	1	0,1 m		
2	R8	Tunt lager torv, 0,05 m tjock blekjord. Under är rostjord. Mycket rötter och enstaka kolfläckar.	1	0,15 m		
2	R9	Tunt lager torv, 0,05 m tjock blekjord. Under är rostjord. Mycket rötter och enstaka kolfläckar. Nedgrävd rot i S.	1	0,1 m		

2	R10	Tunt lager torv, 0,05 m tjock blekjord. Under är rostjord. Mycket rötter och enstaka kolfläckar. Under är gul sand.	1	0,1-0,8 m		
3	S1	Torv, mörkbrun matjord med mycket sentida skräp. I botten fläckvis blekjord. Enstaka bruna fläckar, i övrigt gulvit sand och grågul silt.	34	0,2-0,3 m		
3	S2	Torv, mörkbrun matjord, i botten vitgul sandig silt.	34	0,4-0,5 m		
3	S3	Torv, mörkbrun matjord. I botten grå lera med järnutfällningar och inslag av rödgul sand.	33	0,3-0,5 m	Flinta	
3	S4	Torv, mörkbrun matjord. I botten vitgrå silt, något röd i V. Mycket rötter.	35	0,4-0,5 m		
3	S5	Torv, mörkbrun matjord. I botten gulgrå silt med järnutfällningar och fläck av blekjord. Dike skär igenom.	32	0,3-0,4 m	Kritpipsskaft	
3	S6	Torv, mörkbrun matjord. Mycket omrört, flera nedgrävningar genom större delen av schaktet. Gråvit silt i botten i Ö delen.	60	0,3 m		
3	S7	Torv, mörkbrun matjord. Blekjord och rostjord i botten.	49	0,3-0,4 m	I V delen en ringformad nedgrävning fylld med matjord och med fynd av obränt ben, porslin, glas, järn etc.	
3	S8	Torv, mörkbrun matjord. I botten gulvit silt med järnutfällningar.	35	0,3 m		
3	S9	Torv, tunt lager mörkbrun matjord. Blekjord under. I botten gulvit silt.	39	0,3-0,4 m		
3	S10	Torv, mörkbrun matjord. I botten flammig gulvit silt med järnutfällningar.	20	0,3-0,4 m		
3	S11	Torv, mörkbrun matjord. I botten gul silt med järnutfällningar. Inslag av grå lera och rödvit sand. Brun nedgrävning i V.	16	0,4-0,5 m		
3	S12	Torv, mörkbrun matjord. I botten rödgul sand. Lite sot och blekjordsfläck i O. Aningens bränt.	22	0,2-0,3 m		
3	S13	Torv, mörkbrun matjord. I botten gulvit sand. I V grå, sandig silt. Omrört i mitten.	33	0,3-0,4 m		
3	S14	Torv, mörkbrun matjord. I botten rödgul sand. Sot och blekjordsfläck i O. Blekjord även i V delen.	40	0,2-0,4 m	I O delen är en likadan ringformad mörkfärgning som i schakt 7. Den snittades och var cirka 0,6 m djup, men då var mycket redan bortschaktat. Långt ned i anläggningen framkom bland annat en plastbit, men också obränt ben, porslin, glas, järn.	Kritpipsskaft med Stockholmsmärkning. Plast, obränt ben, porslin, glas, järn.
3	S15	Torv, mörkbrun matjord. I botten gulvit sand.	33	0,4-0,5 m		
3	S16	Torv, mörkbrun matjord. I botten rödgul silt med mycket järnutfällningar.	39	0,5-0,7 m		

3	S17	Torv, mörkbrun matjord. I botten rödgulvit silt med mycket järnutfällningar.	20	0,4-0,5 m	I mitten en likadan ringformad mörkfärgning som i schakt 7 och 14. Fynd av obränt ben, porslin, glas, järn etc.	
3	S18	Omrört/stört. Grävde ej i botten, eventuellt äldre kabel. I övrigt grågul, sandig silt.	33	0,3-0,6 m		
3	S19	Omrört, smågrus. I botten blekjord i N, i S gråvitgul sand med en mörkbrun strimma i mitten.	19	0,3-0,4 m		
4	S1	Torv, mörkbrun matjord med mycket rötter. I botten rödgul silt med spår av blekjord, sot och plogfårar.	16	0,2-0,3 m		
4	S2	Torv, mörkbrun matjord. En del rötter. I botten rostjord och lite blekjord. Plogspår.	35	0,3-0,4 m		
5	S1	Genom halva schaktet är en kabel nedgrävd (på 1,5 m djup). I andra halvan är ett kulturlager	35	0,2-1,5 m	Kulturlager, cirka 0,15 m djupt. Förekommer i N halvan samt fläckvis i S kanten av schaktet, där cirka 0,3 m tjockt och med obrända ben.	Mycket tegel, glas, järn, porslin, fajans/majolika, yngre rödgods, ben.
5	S2	Torv, mörkbrun matjord. Direkt under är cirka 0,15 m djupt mörkbrunt kulturlager av grusig silt. I V hörnet gul sand/silt.	30	0,2 m	Kulturlager (mörkbrun, grusig silt), cirka 0,15 m djupt.	Mycket tegel, glas, järn, porslin, yngre rödgods.
5	S3	Nedgrävning i O delen. I mitten gul sand. Längst i V elkabel. Mellan kabel och sand är mörkt kulturliknande lager med smågrus.	40	0,2-0,3 m	Kulturlager (mörkbrun, grusig silt), cirka 0,15 m djupt.	Mycket tegel, glas, järn, porslin, yngre rödgods, även ben.
5	S4	Mörkt torvlager. Under är samma kulturlager som i schakt 1-3. Dock djupare, cirka 0,3 m.	39	0,2 m	Kulturlager (mörkbrun, grusig silt), cirka 0,3 m djupt.	Kritpipsskaft, glas, ben, tegel, porslin, yngre rödgods.
5	S5	Torv och sedan samma kulturlager som i schakt 1-4, cirka 0,2-0,3 m djupt. Vissa fläckar av sand mot N.	22	0,2 m	Kulturlager (mörkbrun, grusig silt), cirka 0,2-0,3 m djupt.	Mycket tegel, glas, järn, porslin, yngre rödgods.

Bilaga 2. Fotolista

Bildnr	Motiv	Sett från
7060	Område 1	SO
7061	Område 1	NV
7063	Område 2	S
7064	Område 2	V
7065	Område 2, ruta 1	V
7066	Område 2, ruta 1	S
7067	Område 2, ruta 2	V
7068	Område 2, ruta 2	N
7069	Område 2, ruta 3	N
7070	Område 2, ruta 3, förlängd	N
7072	Område 2, ruta 4	N
7073	Område 2, ruta 5	N
7074	Område 3	S
7075	Område 3, schakt 14, Pnr 1114, kritpipa	V
7076	Område 3, schakt 19	N
7077	Område 3, schakt 18	N
7079	Område 3, schakt 2	V
7080	Område 3, schakt 3	V
7082	Område 3, schakt 4	V
7084	Område 3, schakt 5	S
7085	Område 3, schakt 6	V
7086	Område 3, schakt 7	V
7088	Område 3, schakt 8	N
7090	Område 3, schakt 9	N
7091	Område 3, schakt 10	N
7093	Område 3, schakt 11	N
7094	Område 3, schakt 12	V
7095	Område 3, schakt 13	O
7096	Område 3, schakt 14	O
7097	Område 3, schakt 14	N
7098	Arbetsbild, Ida Lundgren	N
7100	Arbetsbild, Ida Lundgren	N
7101	Område 3, schakt 15	O
7102	Område 3, schakt 16	V
7103	Område 3, schakt 17	SO
7104	Område 3, schakt 17	O
7106	Område 3, schakt 14	O
7107	Område 3, schakt 14	O
7109	Område 5	O
7110	Område 5	SO
7111	Område 5, schakt 2	O

7112	Område 5, schakt 1	O
7115	Område 5, schakt 1	S
7116	Område 5, schakt 1	V
7117	Område 5, schakt 3	SO
7118	Område 5, schakt 4	N
7119	Område 5, schakt 4, keramik: yngre rödgods	
7123	Område 5, schakt 4, kritpipa	
7124	Område 5, schakt 2, keramik	
7125	Område 5, schakt 1, glas, keramik: yngre rödgods	
7128	Område 5, schakt 1, fajans/majolika	
7129	Område 5, schakt 3, keramik	
7131	Område 5, schakt 3, keramik	
7133	Område 5, Pnr 1044, kritpipa	
7135	Område 3, schakt 14, Pnr 1114, kritpipa	
7137	Område 5, schakt 1, tegel etc.	
7138	Område 5, schakt 5	N
7139	Område 4, schakt 1	S
7142	Område 4, schakt 2	O
7143	Område 4, schakt 2	O
7145	Flinta från område 3	
7146	Flinta från område 3, schakt 3	
7147	Arbetsbild, område 1	SO
7148	Arbetsbild, område 1	SO
7149	Område 1, schakt 1	SO
7150	Område 1, schakt 1	SO
7151	Område 1, schakt 2	NO
7152	Område 1, schakt 2	SV
7154	Område 1, schakt 3	NV
7156	Område 2, ruta 6	S
7159	Område 2, ruta 7	SV
7161	Område 2, ruta 8	SV
7162	Område 2, ruta 10	NO
7164	Område 2	V
7165	Område 2	V
7166	Område 1, schakt 1 igenlagt	O
7167	Område 1, schakt 2 igenlagt	SV
7168	Område 1, schakt 3 igenlagt	SO
7169	Område 1, ruta 1	S
7171	Område 1, ruta 2	S
7172	Område 1	V
7173	Område 1	V
7174	Inventering av skogsparti i område 3	O
7175	Skogsparti i område 3	NO
7176	Skogsparti i område 3	N
7179	Skogsparti i område 3	N

DSC_7060.JPG

DSC_7061.JPG

DSC_7063.JPG

DSC_7064.JPG

DSC_7065.JPG

DSC_7066.JPG

DSC_7067.JPG

DSC_7068.JPG

DSC_7069.JPG

DSC_7070.JPG

DSC_7072.JPG

DSC_7073.JPG

DSC_7074.JPG

DSC_7075.JPG

DSC_7076.JPG

DSC_7077.JPG

DSC_7079.JPG

DSC_7080.JPG

DSC_7082.JPG

DSC_7084.JPG

DSC_7085.JPG

DSC_7086.JPG

DSC_7088.JPG

DSC_7090.JPG

DSC_7091.JPG

DSC_7093.JPG

DSC_7094.JPG

DSC_7095.JPG

DSC_7096.JPG

DSC_7097.JPG

DSC_7098.JPG

DSC_7100.JPG

DSC_7101.JPG

DSC_7102.JPG

DSC_7103.JPG

DSC_7104.JPG

DSC_7106.JPG

DSC_7107.JPG

DSC_7109.JPG

DSC_7110.JPG

DSC_7111.JPG

DSC_7112.JPG

DSC_7115.JPG

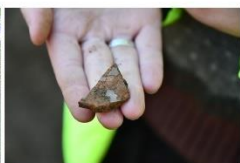
DSC_7116.JPG

DSC_7117.JPG

DSC_7118.JPG

DSC_7119.JPG

DSC_7123.JPG

DSC_7124.JPG

DSC_7125.JPG

DSC_7128.JPG

DSC_7129.JPG

DSC_7131.JPG

DSC_7133.JPG

DSC_7135.JPG

DSC_7137.JPG

DSC_7138.JPG

DSC_7139.JPG

DSC_7142.JPG

DSC_7143.JPG

DSC_7145.JPG

DSC_7146.JPG

DSC_7147.JPG

DSC_7148.JPG

DSC_7149.JPG

DSC_7150.JPG

DSC_7151.JPG

DSC_7152.JPG

DSC_7154.JPG

DSC_7156.JPG

DSC_7159.JPG

DSC_7161.JPG

DSC_7162.JPG

DSC_7164.JPG

DSC_7165.JPG

DSC_7166.JPG

DSC_7167.JPG

DSC_7168.JPG

DSC_7169.JPG

DSC_7171.JPG

DSC_7172.JPG

DSC_7173.JPG

DSC_7174.JPG

DSC_7175.JPG

DSC_7176.JPG

DSC_7179.JPG

Bilaga 3. Dagbok

19/9-22

Inventerade område 1 och 2 på förmiddagen. Grävde fem meterrutor (varav en utvidgad) på eftermiddagen. Inga fynd eller anläggningar.

20/9-22

Grävde 19 schakt i område 3. Fynd av enstaka kritpipsskaft och en bit flinta. Hittade även tre ringformade mörkfärgningar i marken. En i ena änden av området och en i den andra. De var fyllda av sentida och kanske även något äldre fynd. Mycket obrända ben. Minst 0,6 meter djupa. Oklart vad det kan röra sig om.

21/9-22

Tog upp fem schakt i område 5. Fynd av äldre stadslager (från kyrkbyn?). Tog även upp två schakt i område 4, men där kom inga fynd eller anläggningar.

22/9-22

Vi grävde klart meterrutorna i område 2. Grävde två meterrutor samt tog upp tre schakt i område 1. Inga fynd eller anläggningar. Inventerade skogspartiet i område 3. Dokumenterade igenläggningen.